

Sakshandsamar: Gyda Dickson

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
012/21	Formannskapet	15.02.2021

Debatthefte 2021 - KS spør

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet vedtar høringssvar på KS sine seks spørsmål om handlingsrom for omstilling og ungt utenforskap, i samsvar med forslaget til Rådmannen.

Formannskapet 15.02.2021:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 012/21 Vedtak:

Formannskapet vedtar høringssvar på KS sine seks spørsmål om handlingsrom for omstilling og ungt utenforskap, i samsvar med forslaget til Rådmannen.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

KS inviterer hvert år kommunene og fylkeskommunene til å gi innspill til dagsaktuelle temaer som er presentert gjennom debatheftet. I år omhandler heftet spørsmål knyttet til kommunesektorens handlingsrom for omstilling og forebygging av ungt utenforskap. Rådmannen legger med dette frem problemstillingene i debatheftet til politisk behandling. Debattheftet er vedlagt denne saken, vedlegg 1.

Tilstrekkelig handlingsrom for omstilling?

Utfordringene med å finansiere det offentlige tjenestetilbudet vil øke fremover, og med koronapandemien øker utfordringene ytterligere. Som en konsekvens forsterkes behovet for omstilling i norsk samfunns- og arbeidsliv. Kommunesektoren har i lang tid hatt et omstillingsbehov,

samtidig legger stadig mer komplekse oppgaver press på ressurser – og krever nytenkning og innovasjon. Det trengs nå andre grep enn ren effektivisering, både for å levere flere og bedre tjenester med færre ressurser, og for å møte forventninger fra innbyggere og næringsliv. Kommunal sektor er på mange områder i førersetet når det gjelder innovasjon i offentlig sektor, og landstinget la i februar føringer for KS' arbeid på digitaliseringsområdet for å sikre samordning og gjennomføringskraft.

For å kunne tilby gode og relevante digitale tjenester til innbyggere, næringsliv og frivillige må det offentlige samarbeide på tvers av fagsektorer og forvaltningsnivå. Dette innebærer også endrede krav til kompetanse hos ledere og medarbeidere. Totalt, vil en slik betydelig omstilling øke behovet for lokal frihet til å ta initiativ og løse felles utfordringer. Lokale løsninger kan være både mer tilpasset individuelle behov og økonomisk rimeligere enn standardløsninger fastsatt av Storting og regjering.

Det er bred politisk enighet om rammestyring som hovedprinsipp for statlig styring av kommuner og fylkeskommuner, men prinsippet etterleves ikke alltid i praksis. Økt økonomisk rammestyring er erstattet av økt juridisk detaljstyring, og nesten halvparten av ordførerne mener at lover og nasjonalt fastsatte krav hemmer innovasjon. For å kunne opprettholde et lokalt handlingsrom til nødvendig omstilling, er det viktig at nye lovkrav og forventninger strengt tilpasses de økonomiske rammer sektoren kan få i tida som kommer.

Hvordan forebygge og bekjempe ungt utenforskap?

Anslagsvis 120 000 unge mellom 20 og 30 år står utenfor arbeid og skole. Psykiske lidelser er en viktig årsak til ung uførhet og frafall fra utdanning- og arbeidsliv. I tillegg vokser et økende antall barn opp i familier med vedvarende lavinntekt. Pandemien har forsterket utfordringen ved at sårbare unge rammes sterkere når økonomien og arbeidslivet rammes. Dette skaper behov for å tenke nytt for å forebygge ungt utenforskap.

Muligheten til å se de ulike tjenesteområdene i sammenheng og å skape god samhandling i lokalsamfunnet med utgangspunkt i barn og unges behov, gjør kommunene godt egnet til å gi tidlig og tverrfaglig innsats. Tidlig innsats i grunnskolen er avgjørende for fremtidig deltakelse i utdanning og arbeid, og fylkeskommunene spiller en nøkkelrolle gjennom ansvaret for videregående opplæring. Innsats knyttet til kompetanse og kvalifisering til arbeid er viktig. For kommunesektoren innebærer dette både et ansvar som arbeidsgiver ved å tilby unge jobb og kvalifisering, og å skape gode tjenester for å hindre frafall. Her kreves et koordinert samarbeid mellom utdannings-myndigheter, NAV/velferdstjenestene og arbeidslivet. Tilpassede kvalifiseringsløp må utvikles i tråd med arbeidslivets behov. «Partnerskap for radikal innovasjon» er etablert av medlemmene og KS i fellesskap for å løse kritisk samfunnsutfordringer, og ungt utenforskap er et prioritert tema. Partnerskapet skal fremover se på hvordan dagens tjenesteproduksjon kan og bør endres.

Seks spørsmål KS ønsker belyst:

1. Hva er det viktigste kommunene/fylkeskommunene gjør for å lykkes med nødvendig omstilling?
2. Er det spesielle statlig virkemiddel – i tillegg til kommuneøkonomi - som kommunen/fylkeskommunen opplever er særlig begrensende for omstillingsarbeidet? I så fall, hvilke?
3. For å sikre handlingsrom for omstilling, hva bør KS særlig gjøre fremover for å ivareta sin rolle overfor medlemmene?
4. Hva er det viktigste kommunen/fylkeskommunen gjør for å lykkes med å forebygge og redusere ungt utenforskap?
5. Er det spesielle statlig styringsvirkemiddel – i tillegg til kommuneøkonomi - som kommunen/fylkeskommunen opplever er særlige begrensende for muligheter til å

- forebygge og redusere ungt utenforskap? I så fall, hvilke?
6. For å legge til rette for kommunens/fylkeskommunens arbeid med ungt utenforskap, hva bør KS særlig gjøre fremover for å ivareta sin rolle overfor medlemmene?

Karmøy kommune svarer på KS sine spørsmål.

HANDLINGSROM FOR OMSTILLING

Karmøy kommunes tjenestetilbud utfordres ved at den økonomiske vekst og sysselsetting ligger under landsgjennomsnittet. Endret demografi, økte forventninger til kommunens tjenester med tilhørende økte kostnader skaper press. Samtidig står vi ovenfor mange komplekse problem som nedgang i fødselstall. Omstillingsbehovet vil i årene som kommer bli betydelige og vil kreve vilje til å tenke nytt både for ansatte, innbyggere, næringsliv og politikere. For å kunne løse utfordringene må det være et handlingsrom lokalt både for å sikre tjenestene, men også for å sikre lokal og regional utvikling.

1. **Hva er det viktigste kommunene/fylkeskommunene gjør for å lykkes med nødvendig omstilling?**

Skape felles forståelse

For å lykkes med nødvendig omstilling er det avgjørende at innbyggere, politikere, administrasjon og de ansatte har en felles forståelse for utfordringsbildet og omstillingsbehovet i kommunen. I tillegg må en opprettholde og styrke tillit mellom administrasjon og politikere.

Arbeidet med å bli mer samstemt og utvikle en bærekraftig felles retning for kommunen blir avgjørende. Gode strategier som beskriver prioriteringer og valg for framtiden vil være sentrale for lykkes med omstilling. Kommunens samfunnsplan sammen med handlingsplanene er dokumenter som tydeliggjør retning, prioriteringer og målsetting. Det må være en sterk sammenheng mellom planene og de økonomiske rammene, hvor valgte investeringer og satsninger er vurdert ut fra kommunens totale situasjon og behov på kort og langsikt.

Samarbeid og innovasjon

Kommunen kan ikke møte alle forventninger og behov for velferdstjenester og samfunnsutvikling alene. Omstillingsevnen vil være avhengig av at kommunen klarer å få til gode samarbeid og partnerskap. Det vil si samarbeid på tvers av kompetansemiljø, bransjer og sektorer. Kommunen må også søke samarbeid med andre kommuner når det er hensiktsmessig for tjeneste- og samfunnsutvikling. De store omstillingene får vi først når behovet tvinger seg fram og når lokale krefter drar i samme retning for å oppnå ønsket endring.

Kommunen må sikre at en forstår de faktiske behovene og bruke dette som utgangspunkt for å skape helt nye tjenester og forbedre eksisterende tjenester. Utvikling av tjenestene bør i derfor større grad være basert på medvirkning av innbyggere, brukere og ansatte.

Stadig mer komplekse oppgaver legger press på kommunens ressurser - og krever nytenkning og innovasjon. Kultur for å kunne prøve ut nye måter å løse oppgaver blir viktigere. Innovasjonskultur kommer ikke av seg selv, men utvikler seg i en organisasjon hvor prøving og feiling verdsettes som en del av organisasjonens læring.

Oppgavene må løses på nye og smartere måter for å frigjøre tid og sikre ferdigheter og handlingsrom

til å gjøre det som virker best og som skaper størst verdi. Kommunen har hatt fokus på å ta ut gevinstene som ligger i å digitalisere arbeidsprosesser og innføring av velferdsteknologi har bidratt til kostnadsreduksjoner. Kostnadene ved kjøp og implementering av ny teknologi må kontinuerlig vurderes opp mot mulighet for gevinstrealisering.

Kompetanse

Tilgang på relevant kompetanse er en viktig forutsetning for å kunne gjennomføre nødvendige endringer i kommunen og kommunen må aktivt kartlegge og utvikle kompetanse for å møte dagens og framtidens behov. I Karmøy styrkes de ansattes bidrag til tjenesteproduksjon og omstillingsevnen gjennom organisasjon og kompetanseutvikling.

Innen helse og omsorgssektoren er det utfordrende å skaffe tilstrekkelig sykepleiekompetanse. Utbygging av desentraliserte studier og løp for å kvalifisere egne ansatte til videre utdanning er viktige satsninger. Karmøy kommune tilbyr i dag egne ansatte, opplæringstiltak som kvalifiserer til høyskolestudier. Dette gjelder blant annet til opptak på desentralisert sykepleieutdanning.

Andelen deltid er også en stor utfordring som kommunen har arbeidet med over lang tid. En må arbeide på mange områder for å oppnå målene om Heltidskultur. Utfordringsbilde må være godt forankret både politisk og administrativt. Prosessene må ha stor grad av medvirkning og lederne på alle nivåer må ha innsikt og kompetanse om strukturelle og kulturelle grep som må til for å fremme heltid. Det handler å ha fokus på brukerbehovene, og bærekraftig tjenesteproduksjon.

Heltidsproblematikken kan påvirke hvordan ansatte og innbyggere opplever kommunen er som arbeidsgiver. Stillinger med lav stillingsstørrelse kan påvirke kontinuiteten og dermed den faglige kvaliteten i tjenesten. For den enkelte kan lav stillingsstørrelse også medføre reduserte muligheter til faglig utvikling. På samfunnsnivå spiller arbeidet med heltidskultur inn ved å øke deltakelse i arbeidslivet og sikre at ansatte/innbyggere har en lønn å leve av.

2. Er det spesielle statlige virkemidler – i tillegg til kommuneøkonomi – som kommunene/fylkeskommunene opplever er særlig begrensende for omstillingsarbeidet? I så fall hvilke?

Det er flere statlige virkemidler som begrenser. Det er viktig at staten spiller på lag med kommunene og bidrar til at kommunenes utfordringer reduseres. Styring av kommunene bør i størst mulig grad være basert på reell rammestyring og overordnede kvalitetskrav og mål slik at kommunen sammen med innbyggerne kan gjøre lokal tilpasninger og prioriteringer de selv finner blir riktige. Uhensiktsmessig detaljstyring som legger sterke føringer på selve oppgaveløsning og tjenesteproduksjon hindrer fleksibilitet og lokalt engasjement for å prøve å finne gode løsninger innenfor de økonomiske rammene.

Høy grad av lovpålagte oppgaver er med på å påvirke handlingsrommet. Spesielt vil tilførsel av nye oppgaver til kommunesektoren uten full finansiering redusere evnen til omstilling. Lokale løsninger kan være både mer tilpasset individuelle behov og økonomisk rimeligere enn standarder fastsatt av staten

Bemanningsnormen i barnehage og lærertetthetsnormen i skole binder opp handlingsrommet, noe som kan være begrensende for fleksibiliteten i tilbudet og for lokale tilpasninger. Når normene er underfinansiert vil det i noen tilfeller slå negativt ut for kvaliteten i tilbudet ved at en ikke har mulighet til å forsterke innsatsen og ressursbruken der en trenger det mest.

Tilskuddsordninger fra statlige instanser må støtte opp om ønsket utvikling i kommunen. Det er eksempelvis et ønske om å stimulere innbyggere til å bo i eget hjem lengst mulig. Tilskuddsordningene må derfor gjenspeile de behov ulike brukere har for støtte. I de tilfeller det er

lov eller forskrift som setter begrensinger er dette uheldig og bør sees på.

Det oppleves at det er manglende økonomiske virkemidler for å støtte kommunen i å gjennomføre planer som støtter opp om statlig politikk. Kommunen har utarbeidet en strategisk plan for å bygge tilpassede boliger til vanskeligstilte. Det bør vurderes å innføres økonomiske virkemidler som støtter opp strategien, f.eks. tilskuddsordninger fra Husbanken tilsvarende tilskudd til bygging av institusjonsplasser / heldøgnsomsorgsplasser.

Staten bør sikre at de ulike statlige instanser arbeider etter samme metodikk ved utføring av tilsyn. Det å bli «sett i kortene» er en naturlig og nødvendig del av å sikre at en drifter i henhold til krav. Samtidig er dette en måte å opprettholde tillitt hos egne ansatte og innbyggere. Det at de statlige instansene har samme metodikk og baserer seg på samme grunnleggende prinsipper, vil gi kommunen større handlingsrom for egne vurderinger og lokale løsninger. Gjerne i samarbeid med partene eller andre interessenter.

3. For å sikre handlingsrom for omstilling, hva bør KS særlig gjøre fremover for å ivareta sin rolle overfor medlemmene?

KS må bidra til at staten samarbeider med kommunen både i tjenesteutvikling og digitalisering. Tjenesteutvikling må skje i større grad på kommunen og regionene sine premisser om vi skal klare å gi tjenester av god kvalitet over hele landet. Forholdene i kommunene er forskjellige, og da må løsningene være tilpasset dette. KS må sikre utvikling av en inntekststyring som tar høyde for forskjellene i kommune Norge.

KS må støtte kommunene ved å kommunisere utfordringsbildet. I de fleste kommunene vil økte krav i en sektor gå på bekostning av en annen sektor. Denne realiteten er en kommunikasjonsutfordring som KS må hjelpe kommunene å håndtere.

Nye krav og bemanningsnormer

KS må arbeide aktivt for at nye lovkrav og forventninger tilpasses de økonomiske rammer sektoren har og kommer til å få i tiden som kommer. Karmøy har lavere inntekter og høyere kostnader enn andre sammenlignbare kommuner. Bemanningsnormer reduserer ytterligere mulighetsrommet i en kommune som opplever stor grad av ressursknapphet. KS må derfor sikre samsvar mellom krav til bemanning og finansiering, eksempelvis full finansiering av bemanningsnorm for barnehagene. Det er videre viktig å sikre midler til skolesektoren samtidig som ressursbruken ikke bør være så styrt som med dagens lærenorm. En bør jobbe for å sikre at skolene har større fleksibilitet og mulighet for lokal tilpasning i bruk av ressursene.

Arbeidstidsordninger og effektiv drift

Det er utfordrende å utarbeide arbeidstidsordninger ved døgkontinuerlig drift. Dette skyldes dagens lovgivning og bestemmelser om arbeidstid (jmf. AML). Arbeidstakerorganisasjonene legger stor vekt på «frivillighet» når det gjelder vaktlengder / timer arbeid helg. Sett i lys av arbeidet med heltidskultur, der antall og fordeling av helgetimer mellom ansatte er en viktig forutsetning for å lykkes, gjør det prosessene vanskelige. KS bør ta en aktiv rolle i å påvirke arbeidstidsbestemmelsene og å gå i dialog med arbeidstakerorganisasjonene om problemstilling på vegne av kommunene.

KS- konsultasjonspart for staten

KS må i større grad bygge opp sin rolle til å være / bli en konsultasjonspart for staten på vegne av kommunene i lovreguleringer. Den enkelte kommune har liten grad muligheter til å fylle denne rollen. Dette gjelder i det minste for små og mellomstore kommuner. Dette betyr at KS bør prioritere ned noe for å styrke seg på dette området.

Felles digitale læring og samarbeidsplattformer

KS må arbeide videre med å skape felles digitale plattformer for tjenesteproduksjon, samhandling og kompetansedeling. Eksempler på dette er KS læring og Digisos.

UTENFORSKAP

4. Hva er det viktigste kommunen gjør for å lykkes med å forebygge og redusere ungt utenforskap?

Samfunnet i dag står ovenfor ulike komplekse sosiale utfordringer som krever en helhetlig og inkluderende tilnærming. Ungt utenforskap er en av disse. For å besvare problemstillingen velger vi å se på følgende temaer: det brede folkehelsearbeidet, tidlig innsats og samhandling.

Det brede folkehelsearbeidet

Kommunen er ansvarlig for det brede folkehelsearbeidet. Et av ansvarsområdene er oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i lokalsamfunnet. Dette er et viktig kunnskapsgrunnlag for å forebygge og redusere ungt utenforskap og utvikle en helsefremmende politikk. Ut fra oversiktsdokumentet skal kommunene sette inn tiltak for å forebygge utfordringer på best mulig måte.

Det må settes inn ulike former for tiltak. Universelle tiltak som retter seg mot hele befolkningen vil ha størst effekt på den samlede folkehelsen. I tillegg er det viktig med tiltak som retter seg mot ekstra sårbare grupper og individer. Her spiller bl.a. NAV og barnevernstjenesten en viktig rolle.

Kommunen skal arbeide for å forebygge utenforskap og tilrettelegge for inkludering i samfunnet og arbeidslivet. Med økt effektivisering og produktivitetsøkning uten menneskelige ressurser, er det ikke sikkert det vil være jobb for alle i fremtiden. Kommunen bør jobbe for å sikre et godt liv for kommunens innbyggere hvor alle opplever mestring og livsglede ut i fra sine forutsetninger. Kultur- og frivillig sektor vil trolig spille en større rolle for utvikling og opprettholdelse av møteplasser og aktiviteter.

Tidlig innsats

Kommunen må skape gode oppvekst- og levekår for barn og unge, slik at de kan få med seg de ressurser og egenskaper som er avgjørende for muligheter, valg og mestring gjennom livet. Gode oppvekst og levekår kan være en forebyggende faktor for ungt utenforskap. Grunnlaget for god helse dannes tidlig i livet. Kompenserende tiltak senere i livet, slik som livsstilsendring og stønadsordninger, er både personlig og samfunnsøkonomisk mer kostbare. Dette betyr ikke at tiltak senere i livet ikke skal prioriteres, men at det er mer bærekraftig å prioritere innsats tidlig i livet. Viktige oppvekstarenaer for barn og unge er familien, barnehage/skole, samt frivillige lag og foreninger.

I de første leveårene spiller familien den viktigste rollen i barnets liv. Derfor er det viktig å ha tiltak på blant annet helsestasjonen som fanger opp de sårbare familiene. Barnevernstjenesten spiller her en sentral rolle. Barnehagen og skolene må sikre at barn og unge opparbeider seg kompetanse som gjør at de kan lykkes i utdanning og på arbeidsmarkedet. For at elevene skal lykkes i skolen er vi avhengig av god kompetanse hos ansatte allerede i barnehagen. En viktig faktor som forebygger ungt utenforskap er at flest mulig fullfører og består videregående opplæring.

Barn og unge må rustes for en framtid som kan stille store krav til omstilling. Livsmestring og kritisk tenkning er sentrale begrep i nye læreplaner for skolen. Satsingen er også forankret i rammeplan for

barnehagen.

Kommunen bør tenke annerledes i hvordan de mest sårbare ivaretas i utdanningsløpet.

Kompetanseløft i PP-tjenesten hvor den får en annen rolle enn i dag blir viktig. Videre kan det settes mer fokus på kvalitet i spesialundervisning.

Ressursbruken i kommunen når det kommer til tidlig innsats kan ikke reduseres. Tjenestene opplever allerede et høyt press. I tillegg må kommunene jobbe for å øke kompetansen og kvaliteten på tjenesten som tilbys. Utfordringen blir hvordan kommunene kan frigjøre midler for å øke kvaliteten på tjenestene.

I tillegg til kommunale tjenester trengs det et rikt og mangfoldig organisasjonstilbud. Møteplasser og nettverk er en viktig del av tilhørigheten i et lokalsamfunn. Kommunene kan tilrettelegge og bidra med å skape aktive nettverk og møteplasser for barn og unge.

Samhandling

Kommunen og de enkelte etatene kan ikke arbeide med komplekse utfordringer, som ungt utenforskap, alene. Det trengs innsats på tvers av nivåer, sektorer og samhandling med private aktører og frivillig sektor. Samhandlingen må være kontinuerlig og langsiktig fordi ungt utenforskap ikke har enkle løsninger. Det forebyggende helsearbeid i vår tid må ha fokus på samhandling og dialog. En tett, likeverdig og helhetlig samhandling mellom offentlig, privat og frivillig sektor er avgjørende for å forebygge og redusere ungt utenforskap.

For å lykkes med samhandlingen er det viktig med en felles plattform knyttet til visjon, målgruppe og forståelse av utfordringen ungt utenforskap. Dette oppnås gjennom medvirkning og planlegging med involverte parter. Disse partene må ha klare definerte ansvarsområder og det er viktig at samarbeidet ikke blir avhengig av enkeltpersonene. Derfor må tiltakene forankres i politisk og administrativ ledelse.

Når kommunen skal samhandle med frivillighet og private aktører må den ta hensyn til organisasjonens egenart i forhold til utvikling av tiltak og samhandlingsrutiner. Faktorer som hemmer samarbeidet er usikkerhet rundt økonomisk støtte til tiltak, opplevelsen av vanskelig tilgjengelige kommuneorganisasjoner og manglende forankring internt i kommunen, samt dårlig informasjonsflyt og kommunikasjon mellom partene.

5. Er det spesielle styringsvirkemidler - i tillegg til kommuneøkonomi – som kommunen opplever er særlig begrensende for muligheter for å forebygge og redusere ungt utenforskap? I såfall, hvilke?

Dette spørsmålet besvares med fokus på tre hovedutfordringer som begrenser muligheten til å forebygge og redusere ungt utenforskap. Disse er: nasjonale føringer, ulike rettslige rammer og «korte penger».

Nasjonale føringer

I møte med komplekse folkehelseutfordringer trengs det sterke nasjonale politiske føringer hvor staten legger føringer i arbeidet, men en også er avhengig av ildsjeler på kommunalt og frivillig nivå. Dermed trekkes viktigheten av både en top-down tilnærming hvor politikk og beslutningstaking fra statlig hold vektlegges, samt en bottom-up tilnærming hvor initiativ gjennom folket vektlegges. Folkehelseutfordringer som forebygging av ungt utenforskap kan dermed ikke løses alene gjennom nasjonal politikk, folkehelselov og stortingsmeldinger, men må også løses av lokale bottom-up initiativ og ildsjeler. Initiativ fra lokalsamfunnet og fra frivillige organisasjoner kan imidlertid ikke ta ansvaret fra staten, men en må finne en balansegang hvor begge tilnærminger vektlegges.

Ulike rettslige rammer

Kommuner er forvaltningsorganisasjoner underlagt strenge politiske og juridiske føringer. Aktører i slike organisasjoner er vant til å forholde seg til bestemte krav når det gjelder informasjon, informasjonsdeling og rapportering. I tillegg er det ulike rettslige rammer innen ulike fagfelt som påvirker handlings- og mulighetsrom. Frivillige organisasjoner er derimot driftet på en helt annen måte, de har en mer uformell måte å styre organisasjonen på og er i mindre grad preget av systemer og fastsatte rutiner. Dette kan gjøre at samarbeidet mellom ulike etater innad i kommunen og frivillig sektor er utfordrende.

En annen faktor som vanskeliggjør informasjonsflyten mellom partene i et samhandlingsforhold er taushetsplikten. Håndtering av sensitive personopplysninger kan være en utfordring. Taushetsplikt kan ofte virke som en barriere i arbeidet med barn og unge, og det kan begrense rommet for frivillig innsats for å forebygge ungt utenforskap.

Korte penger

Uforutsigbarhet når det kommer til finansiering gjennom søknadsordning er en barriere for å forebygge ungt utenforskap. Mange tiltak må søke midler fra år til år, noe som vanskeliggjør kontinuitet og langsiktig planlegging for tiltakene. I folkehelsearbeidet er dette en vanlig utfordring, og kalles gjerne «korte penger». For mer kontinuitet og forutsigbarhet i slike tiltak er det derfor ønskelig med en finansiering som går over flere år.

6. For å legge til rette for kommunens arbeid med ungt utenforskap, hva bør KS særlig gjøre fremover for å ivareta sin rolle overfor medlemmene?

KS kan bidra med et kommunenettverk hvor praktiske tiltak og pilotprosjekt iverksettes og høstes erfaringer av. Stram økonomi og en tendens til at lokale initiativ som kommer inn i budsjettene er vanskelig å få ut (nesten uavhengig av om man mener andre tiltak vil ha bedre effekt), kan gjøre at det er en høy terskel for å prøve ut nye tiltak i kommunene. Prøveprosjekter initiert av KS/stat kan være et virkemiddel for å teste ut nye metoder/tiltak. Deretter er det viktig med erfaringsdeling til øvrige kommuner og sette problematikken på den politiske agendaen.

Det er generelt lite forskning på konkrete tiltak som faktisk hjelper på komplekse folkehelseutfordringer som ungt utenforskap. Det er videre utfordringer som det kan være vanskelig å måle på og som har langsiktige effekter.

Rådmannens kommentar

Debatthefte 2021 tegner et utfordringsbilde som Karmøy kommune kjenner seg igjen i. Evnen og viljen til omstilling avhenger av at det er et handlingsrom til stede. De store omstillingene vil kreve samarbeid på alle nivå og over flere sektorer og bransjer. Felles forståelse for utfordringsbilde og samstemthet om retning og mål vil være avgjørende for å lykkes.

Vedlegg:

Debatthefte 2021